

Asia: VN/11385/2020

Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallisen ilmasto- ja energiastrategian luonnos

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan taho

Toimiala- tai etujärjestö

Mikäli vastasit "muu taho", voit tarkentaa vastaustasi tässä

-

LAUSUNTO

-

• **Mikäli vastasit yhtyväsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse**

-

1) Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja nielujen kasvattaminen (strategian luku 2.1)

Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin

Avoin vastaus kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja nielujen kasvattamista koskien

-

2) Uusiutuvan energian edistäminen (strategian luku 2.2)

-

Avoin vastaus uusiutuvan energian edistämistä koskien

MTK pitää erittäin tärkeänä strategian linjausta koskien energiatukea, joka edellyttää varmistamaan muutoin riittävä energiatukivaltuus pienemmän kokoluokan uusiutuvan energian hankkeille sekä energiatehokkuushankkeille. Perinteisesti teollisen mittakaavan hankkeiksi miellettyjä energiainvestointeja pienemmiksi jääviä uusiutuvan energian hankkeita ja energiatehokkuus hankkeita on tarpeen edistää, että siirtymä hiilineutraaliin yhteiskuntaan voidaan toteuttaa

tasapainoisesti. Kyseinen periaate tukitarpeen huomioimisesta myös alle teollisen mittakaavan hankkeissa tulee huomioida myös osassa 2.4 energiatehokkuuden edistäminen.

MTK kyseenalaistaa s. 17 energiatukiasetuksen uudistamisesta todetun kirjauksen, että erityisesti lämmöntuotantohankkeissa etusijalla muut kuin polttoon perustuvat teknologiat. Tällainen yksipuolinen toteamus jättää huomioimatta esimerkiksi BECCU-teknologioiden tuomat mahdollisuudet. MTK:n näkemyksen mukaan terveempi lähtökohta energiatukiasetuksen uudistamiseen olisi teknologianeutraliteetti, kuitenkin päästövaikutukset huomioiden.

MTK:n näkemyksen mukaan linjauksessa: ”Edistetään tuulivoiman rakentamista maan kattavasti siten, että otetaan huomioon maanpuolustuksen tarpeet mm. tutkavalvonnan luotettavuuden osalta. Puolustusvoimien kanssa jatketaan yhteistyötä tutkien ja tuulivoiman yhteensovittamisessa.” tulisi olla viittaus tuulivoiman tutka kompensatioita koskevan lain kehittämiseen koko maan kattavaksi.

MTK:n näkemyksen mukaan kevyen polttoöljyn jakeluvuorituksen nostamisesta voidaan keskustella aikaisintaan siinä vaiheessa, kun määräaikaisesta jakeluvuorituksen tavoitteen laskemisesta on luovuttu.

Linjauksen: ”Vältetään ainespuun ohjautumista polttoon. Seurataan ainespuun energiakäyttöä ja varaudutaan tarvittavin ohjaukskeinoin puuttumaan tilanteeseen tarvittaessa” osalta MTK huomauttaa, että puumarkkinoiden tulee jatkossakin saada toimia markkinaehtoisesti. Valtion ohjaukskeinojen mahdollisen tarkastelun tulee rajautua yksinomaan välttämään markkinoiden toimintaa vääristävät tuet.

MTK huomauttaa, ettei ravinnekiertoon perustuvaa biokaasun tuotantotukea ole vielä saatu toteutettua. MTK kiirehtii tämän strategian osan toteuttamista osana venäläisestä maakaasusta irrottautumista.

MTK pitää maatalouden investointituen ja maaseudun yritysrahoituksen tukiprosenttien määräaikaista nostamista biokaasuinvestointeihin vuosille 2021-2022 50 prosenttiin onnistuneena ratkaisuna. MTK kuitenkin huomauttaa, että päätös korotetun investointituen jatkosta vuoden 2022 jälkeen olisi akuutisti tarpeellinen. Biokaasun edistäminen on keskeinen osa venäläisestä maakaasusta irrottautumista niin Euroopassa kuin Suomessakin. Suomessa suurin biokaasupotentiaali on maatalouden yhteydessä. Biokaasun tuotannon nopea kasvattaminen edellyttää määrätietoisia ponnisteluja koko 2030-luvun ajan. Hallituksen tekemät määrärahanostukset vuosille 2022-2026 maatalojen ja maaseutuyritysten siirtymään fossiilisista polttoaineista uusiutuviin energiamuotoihin ovat tällaisia johdonmukaisia ponnisteluja. Niitä tulee kuitenkin jatkaa koko 2020-luku ja vuoteen 2035 tähtäävä ilmasto- ja energiastrategia olisi luonteva tilaisuus varmistaa biokaasutoimialalle jatkumo kuluvalle vuosikymmenelle. Linjausta biokaasun

aseman varmistamisesta jakeluvuoroitteessa kohti vuotta 2030 MTK pitää onnistuneena. Kokonaisuudessaan biokaasun edistämiseen liittyviltä kirjauksilta vuoteen 2035 ulottuvassa ilmasto- ja energiastrategiassa MTK kaipaisi enemmän suuntautumista tulevaisuuteen, kuin jo tehtyihin päätöksiin. Luonteva tapa toteuttaa tätä olisi esimerkiksi tehdä päätös kansallisen biokaasustrategian jatkamisesta seuraavilla hallituskausilla ja asettaa numeeriset tuotantotavoitteet biokaasun tuotannolle Suomessa 2030 ja 2035.

Yllä mainituin huomioin MTK yhtyy luvussa 2.2. esitettyyn.

3) Vety ja sähköpolttoaineet (strategian luku 2.3)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus vetyä ja sähköpolttoaineita koskien

-

4) Energiatehokkuuden edistäminen (strategian luku 2.4)

-

Avoin vastaus energiatehokkuuden edistämistä koskien

MTK pitää tärkeänä linjasta: ”Energiatehokkuuden edistämiseen kohdistetaan kansallisella tasolla riittävä energiatuki”, mutta pyytää huomioimaan tukitarpeen myös alle teollisen mittakaavan jäävissä energiatehokkuustoimissa. Näin ollen kohdassa 2.2 esitetty kirjaus, joka edellyttää ”varmistamaan muutoin riittävä energiatukivaltuus pienemmän kokoluokan uusiutuvan energian hankkeille sekä energiatehokkuushankkeille” toteutuu myös tässä.

Maatalouden energiatehokkuustoimintaa koskevaa strategian kirjausta MTK pitää onnistuneena.

5) Energian toimitus- ja huoltovarmuus (strategian luku 2.5)

-

Avoin vastaus energian toimitus- ja huoltovarmuutta koskien

Koskien kappaleessa 2.5.5 esitettyä mahdollista tarvetta tarkastella uutta kestävän metsätalouden kannustejärjestelmää, MTK pyytää huomioimaan EU:n valtiontuen suuntaviivojen asettamat reunaehdot, sekä uuden kannustejärjestelmän valmistelun aikaiset tausta selvitykset ja niissä esitetyt johtopäätökset.

MTK huomauttaa, että puumarkkinoiden tulee jatkossakin saada toimia markkinaehtoisesti. Valtion ohjauskeinojen mahdollisen tarkastelun tulee rajautua yksinomaan välttämään markkinoiden toimintaa vääristävät tuet.

6) Ydinenergian käyttö (strategian luku 2.6)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus ydinenergian käyttöä koskien

-

7) Energiamarkkinoiden kehittäminen (strategian luku 2.7)

-

Avoin vastaus energiamarkkinoiden kehittämistä koskien

MTK pitää erittäin kiireellisenä tarvetta ”arvioida sääntely- ja muita vaihtoehtoja johtokäytävien yhteen keskittämiseksi, jotta tuulivoimarakentamisen vaikutukset maanomistajille ja hiilinieluun lievenisivät.”

Tuulivoiman rakentaminen Suomessa on voimakasta juuri nyt ja lähivuosien aikana. Johtokäytävien hallitsemattomasta suunnittelusta ja rakentamisesta aiheutuvat haitalliset vaikutukset toteutuvat juuri nyt. Peruuttamattomien haitallisten vaikutusten minimoimiseksi aikaa selvittelyyn ja tarvittavien johtopäätösten tekemiseen ei ole käytettävissä paljon. Samassa yhteydessä tulee haitan kärsijöille toteutuvat korvaukset päivittää vastaamaan tämän päivän tasoa.

MTK pitää tärkeänä, että: ”vaalikauden loppuun mennessä selvitetään erillisiä sähkölinjoja koskevan sääntelyn muutostarpeet energiayhteisöjen toiminnan mahdollistamiseksi tarkoituksenmukaisena osana energiajärjestelmää. Selvitys perustetaan laajapohjaiseen valmisteluun ja kattavaan vaikutusarviointiin.”

8) Tutkimus, innovointi ja kilpailukyky (strategian luku 2.8)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus tutkimusta, innovointia ja kilpailukykyä koskien

-

9) Verotus (strategian luku 2.9)

-

Avoin vastaus verotusta koskien

MTK näkee tarpeellisena, että Suomi osaltaan varmistaa EU:n energiaverodirektiivin uudistuksen yhteydessä ja kansallisessa lainsäädännössä, että:

1. maa- ja metsätalous ei joudu jatkossa huonompaan asetelmaan kuin nykyään
2. maa- ja metsätalous ei joudu huonompaan asetelmaan kuin muu yritystoiminta ja
3. maataloudelle nykyiset poikkeamat mm. energiaan liittyvän valmisteveron osalta ovat mahdollisia.
4. Uusiutuville polttoaineille ei aseteta valmisteveroa.

10) Ilmastonmuutokseen sopeutumisen vahvistaminen (strategian luku 2.10)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus ilmastonmuutokseen sopeutumista koskien

-

11) EU-vaikuttaminen (strategian luku 2.11)

Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin

Avoin vastaus EU-vaikuttamista koskien

-

1) Ilmastotavoitteiden saavuttaminen (strategian luku 3.1)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus ilmastotavoitteiden saavuttamista koskien

-

2) Valtiontalousvaikutukset (strategian luku 3.2)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus valtiontalousvaikutuksia koskien

-

3) Kansantalousvaikutukset (strategian luku 3.3)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus kansantalousvaikutuksia koskien

-

4) Perus- ja ihmisoikeusvaikutukset (strategian luku 3.4) sekä sukupuolivaikutukset (strategian luku 3.5)

En ota kantaa näihin osa-alueisiin

Avoin vastaus perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia sekä sukupuolivaikutuksia koskien

-

5) Vaikutus energiajärjestelmään (strategian luku 4)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus energiajärjestelmävaikutuksia koskien

-

Suomen vetyst strategia

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus Suomen vetyst strategiaa koskien

-

Avoin vastaus muita Ilmasto- ja energiastrategian osia koskien

Kappaleessa 7.3 Tulevaisuuden lämpöjärjestelmä todetaan Biomassojen roolista tulevaisuuden lämpöjärjestelmässä seuraavasti: ”Suomen energiahuollon huoltovarmuus perustuu hajautettuun energiantuotantoon ja monipuolisiin energialähteisiin. Kotimaiset polttoainevarat rajoittuvat nykyisellään bioenergiaan, turpeeseen ja jätteen energiahyödyntämiseen. Kotimaisten polttoaineiden rooli on keskeinen myös tulevaisuuden lämpöjärjestelmässä”

MTK:n näkemyksen mukaan Suomen valtion tulee toimia mm. EU sääntelyä kehitettäessä ja kaikissa muissa asiaan kuuluvissa yhteyksissä siten, että näin voi olla jatkossakin. Biomassoilla on strategisesti suomalaisessa energia- ja ilmastopolitiikassa erityisen merkittävä rooli nyt ja jatkossa.

Anssi Kainulainen

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto (MTK) ry